

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΛΟΓΟΙ

ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ
2003 - 2006

ΤΟΜΟΣ 34ος
(Μέρος Β' 9.6.2004 - 22.5.2005)

ΑΘΗΝΑ 2007

ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΟΥΣΗ

Καθηγητή, Προέδρου του Τμήματος Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε.

ΟΜΙΛΙΑ

1. Το μέγα ερώτημα που θέτει το έργο (αλλά- θα μου επιτρέψετε- και η προσωπικότητα) του Γεώργιου Λάββα σχετίζεται ευθέως με τον τίτλο του επιδιδόμενου Τιμητικού Τόμου *Στο βέλος του Χρόνου*.

Τι σχέση λοιπόν μπορεί να έχει ένας ποιητής της αρχιτεκτονικής, ένας αρχιτέκτονας της ελπίδας και της δημοκρατίας με τη θεωρία του Χάους (του Ilya Prigogine);. Πώς νοεί τον χώρο και τον χρόνο;

2. Το νέο παράδειγμα του *πολύπλοκου και αβέβαιου κόσμου* δίνει την ευκαιρία στον Γεώργιο Λάββα να διαχειρισθεί με τον πλέον άρτιο τρόπο τον συνεχώς εξελισσόμενο συνδυασμό επιστήμης, πρακτικής και ανθρώπινης συνείδησης.

Προσεγγίζει συνδυαστικά την προσδιοριστία και την απροσδιοριστία, *κατανοεί* πλήρως την εξελικτική διαδικασία και υιοθετώντας την άποψη του Αϊνστάϊν ότι ο Θεός δεν παίζει ζάρια, αναζητεί τις λύσεις-δηλαδή την *αρμονία- στην ανθρωπική αρχή*.

Το σύμπαν γίνεται αυτό που γίνεται επειδή εμείς οι άνθρωποι είμαστε αυτό που είμαστε. Η ολότητα του κόσμου βρίσκεται και μέσα μας. Εάν η φύση βάζει την ενέργεια και η κοινωνία ελέγχει το μοτέρ της κίνησης, τότε ο άνθρωπος ως ενεργητικός μηχανισμός δεν έχει παρά να καταστήσει το βέλος του χρόνου σύμμαχό του, άρα να καταστήσει ευνοϊκές για το μέλλον τις διακλαδώσεις που υπερβαίνουν τους ντετερμινισμούς.

Αυτά ως προς το χρόνο.

3. Η σχέση και η αλληλεπίδραση «φυσικού χώρου-ψυχολογικού χώρου-ζωτικού χώρου» είναι κρίσιμη για την ισορροπία του σύγχρονου ανθρώπου, καθώς ο χώρος γίνεται φορέας του χρόνου και όχημα των εμπειριών, δηλαδή μετατρέπεται σε κομμάτι της ταυτότητας του καθενός.

Τα ίχνη του χώρου όπου ζήσαμε ή απ' όπου περάσαμε συγκροτούν ένα «άψυχο βασίλειο».

Η συμβολική, μεταφορική, εμβληματική σημασία του χώρου καθώς και η σχετική παράσταση συνιστούν κρίσιμους παράγοντες, αφού «τα ίχνη του χώρου» επιβιώνουν και όταν οι κάτοικοί του τον έχουν εγκαταλείψει ή του έχουν αλλάξει χρήση.

Τα βιώματα και οι εμπειρίες προσδιορίζουν την ατμόσφαιρα ενός χώρου μιας και ο χώρος δένεται άρρηκτα με τη «ζωή» σ' αυτόν. Ο βιωμένος χώρος, με έντονη την υποκειμενική διάσταση, υπερβαίνει και σχετικοποιεί το «κοντά» - «μακριά», το «περιέχων» και το «περιεχόμενο», διότι ο πραγματικός γεωμέτρης δεν είναι άλλος από τον ψυχισμό του ανθρώπου που (μετα)κινεί τα όρια του πραγματικού.

Η ψυχή του χώρου ανα-γνωρίζεται σε σχέση «μ'εμάς» ή «μ'αυτούς», ανεξάρτητα από την επένδυσή του σε εικόνες και λέξεις. Το βάθος και τα όρια ενός χώρου μετρώνται με το κατά πόσον μπορούν να μετουσιώσουν μια αρνητική σκέψη σε θετική.

Ο ορατός χώρος, ο χώρος-μέτρον, ο βιωμένος χώρος άλλοτε συναντιώνται σε ένα ιδεώδες και άλλοτε σε μια ουτοπία, επίκεντρο των οποίων είναι όμως πάντα ο ελεύθερος άνθρωπος.

Αυτά ως προς τον χώρο.

4. Η γραφίδα του Γεωργίου Λάββα διαθέτει –ευτυχώς- μνήμη και ιστορική συνείδηση.

Δεν αναζητεί νησίδες ασφαλείας και απάγκια. Της αρέσει ν' ανοίγεται στα βαθιά, εκεί όπου υπάρχουν και πάσχουν άνθρωποι, ν' αφουγκράζεται μηνύματα και σήματα. Η γραφή/επικοινωνία δεν δραπετεύει μέσα στον άχωρο χώρο ή στην ουτοπία των διαδικτύων, στην ασύνορη περιήγηση και περιέργεια, που αρχίζει και τελειώνει με το πάτημα ενός κουμπιού.

Όποια και να [υποθέσουμε ότι] είναι η αφετηριακή του έμπνευση δεν επηρεάζει το έργο αυτό καθευατό, δηλαδή την *εγγραφή* μιας ψυχικής κατάστασης. Η εικόνα που παρουσιάζει για τη φύση ή για τον άνθρωπο, είναι η αντανάκλαση της δικής του εικόνας/συνείδησης.

Το κείμενο, η ιστορία και η μορφή συντίθεται κατά τρόπο ατομικό, άρα και μοναδικό [εγγράφοντας και τον ίδιο τον αναγνώστη στο σώμα του κειμένου, βάζοντάς τον στην ίδια ατμόσφαιρα].

«Ο άνθρωπος Γεώργιος Λάββας είναι εδώ». Σε μας εναπόκειται να τον αποκωδικοποιήσουμε.

5. Η τέχνη είναι μορφή κοινωνικής συνείδησης όπου το υποκείμενο δένεται διαλεκτικά με το αντικείμενο.

Ο Γεώργιος Λάββας μέσω «της τέχνης του» δεν αντιγράφει την πραγματικότητα αλλά την δημιουργεί και μάλιστα την εξανθρωπίζει (αφού κάτω από την αισθητική του κρύβεται μια βαθιά ηθική συνείδηση).

6. Θα τελειώσω με λίγους στίχους:

Ποιος είναι ήρωας;

Κανείς δεν ξέρει

Αυτός που γύρισε από το χωράφι και κοιμάται;

ή εκείνος που κρέμασε το σπαθί του στο μουσείο;

Ο λόγος του ποιητή Δ. Πιστικού (Ποίημα «Πρώτη τάξη» ποιητικής συλλογής «Ανάγνωση») προσδιορίζει με τον εκφραστικότερο τρόπο την ιδεολογική μας σύγχυση. Τα μεγάλα μας ερωτήματα. Πολιτικά & υπαρξιακά.

Αναρωτιέται κανείς:

- Αν ζούμε σε μια εποχή *πλανητοποίησης των αξιών* με σεβασμό στην εθνική παράδοση και τον πολιτισμό ή σε μια εποχή εθνικιστικών περιχαρακώσεων όπου τα παρασιτικά κράτη και οι τερματικοί κοινωνικοί σχηματισμοί θυσιάζουν το πνεύμα του Ανθρώπου στο όνομα της «ποιότητας» των αιμοσφαιρίων.
- Αν ζούμε στο αιώνα της *ελεύθερης επι-κοινωνίας* και της ελευθερίας της έκφρασης ή στον αιώνα της υποχρεωτικής υπ-ακοής, αφού οι «άλλοι» κατέχουν το μονοπώλιο των μηνυμάτων και της βαβελικής δι-α-φωνίας, και τα γλωσσικά ελαχιστομόρια των σήριαλς και των σποτς δεν αφήνουν περιθώρια συνεννόησης.
- Αν ζούμε στο όνειρο της *ασύνορης γνώσης* και της κατανόησης ή στον εφιάλητη του ασύρματου ή του κινητού βαρβαρισμού.

Όσοι πιστεύουμε ότι *η επικοινωνία* είναι η τέχνη να μεταδίδεις πληροφορίες αλλά και ότι *η τέχνη* είναι ο κυριότερος δίαυλος επικοινωνίας των ανθρώπων μεταξύ τους αλλά και με τον ιστορικό χρόνο, θεωρούμε ότι ο Γεώργιος Λάββας υπηρετεί με συνέπεια και τους δύο αυτούς στόχους «χωρίς ποτέ να κρεμάσει το σπαθί του στο μουσείο».